

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านสะพานหิน
หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

กนกพร สิบพลกรัง: การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

หมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารินา เกตุทัตคาร์นส์

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน ส่วนใหญ่แล้ว ไม่ค่อยพบปัญหาที่เกิดจากการขาดความเข้มแข็งชุมชน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ตามระเบียบกำหนดไว้ภายใน 1 ปี ซึ่งบางกิจกรรมที่ผู้ผู้นำไปดำเนินการต้องใช้เวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตนานกว่า 1 ปี ส่วนในด้านความเข้าใจในการเกิดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ความเข้มแข็งชุมชน ศักยภาพในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหินนั้น เป็นไปด้วยความราบรื่นไม่ค่อยมีปัญหา ถ้าหากมีก็ถือว่าน้อยมาก อาจจะสืบเนื่องมาจากประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มีน้อย ความรัก ความสามัคคีจึงมีมาก

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา ๒๕๕๕

ลายมือชื่อนักศึกษา กนกพร สิบพลกรัง

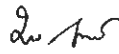
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา (11ทท)

หน้าอนุมัติ

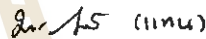
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารินา เกตุทัตคาร์นส์)

กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โชคชัย วงษ์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(_____)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน 7 ปี 2545 พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารินา เกตุทัตคาร์นส์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- พัฒนาชุมชน อำเภอเมือง
- นายอำเภอเมือง
- กำนันตำบลสุรนารี
- ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านสะพานหิน
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน
- อำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

กนกพร สิบพลกรัง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอ้อมคดี.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 ปรัชญาวัฒนธรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
1. นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	4
2. ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้านและการพิจารณาเงินกู้สำหรับ คณะกรรมการกองทุน.....	5
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	13
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	16
1. รูปแบบการประเมิน.....	17
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล.....	20
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา.....	21
4. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร.....	22

5. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของกาประเมินโครงการ	33
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	25
1. ผลการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของชุมชน.....	28
2. ผลการศึกษากรณีตัวอย่างผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่นำยกย่อง.....	39
3. ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8.....	39
4. ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของ กองทุนหมู่บ้าน.....	41
5. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นในชุมชน.....	45
6. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน.....	45
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	46
1. สรุป.....	46
2. ข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม.....	49
ภาคผนวก.....	50

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. ภาพโดยรวมของหน่วยระบบเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง..... 19

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน.....	10
2. ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา.....	10
3. จำนวนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน.....	11
4. กิจกรรมที่สามารถให้สมาชิกหมู่บ้านสะพานหินกู้ยืม.....	12
5. จำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร.....	36
6. แหล่งน้ำภายในหมู่บ้านสะพานหิน.....	37
7. ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการเกิดกองทุน.....	40
8. ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านความสามารถในการบริหารกองทุน.....	41
9. ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการเรียนรู้พึ่งพาตนเองของชุมชน.....	42
10. ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ..	43
11. ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น..	44

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จะนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เพื่อจะทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้น ๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่นและเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาบริบทหรือสภาพแวดล้อมของชุมชน
2. เพื่อศึกษากรณีตัวอย่างผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่นำยกย่อง
3. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของหมู่บ้าน

3.3 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีภูมิคุ้มกัน

3.4 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

4. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย
5. เพื่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้
6. เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชนในพื้นที่

3. กรอบความคิดทฤษฎี

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้กรอบความคิดทฤษฎี คือแบบจำลอง “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ตามความหมายของแต่ละตัวในการนำไปใช้ได้ดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์

ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีพอโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรมและภาคผนวกสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ในโครงร่างที่เป็นชุดภาคผนวกหมายเลข 1

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. เจริญประมาณ ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1.1 ได้สารนิพนธ์ 1 ฉบับ

1.2 ได้สร้างเครือข่ายของคักกรของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลสุรนารี

1.3 ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน

หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2. เจริญคุณภาพ

สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจและปัจจัยต่าง ๆ หรืออุปสรรคที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับชุมชนนำมาช่วยกันแก้ไขและพัฒนาซึ่งจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของชุมชน

3. ประโยชน์

หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ได้ในโอกาสต่อไป

3.1 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อชุมชน เช่น อบค. พัฒนาชุมชน อำเภอ อนามัย ประจำตำบล โรงเรียนประจำหมู่บ้าน

3.2 ทำให้หน่วยงานที่จะนำไปใช้และใช้ได้ตรงจุดของปัญหาและตรงเป้าหมาย

บทที่ 2

ปรัทัศน์วรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่จะนำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าว 6 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการช่วยเหลือ ฟังพาดตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในในด้านการเรียนรู้การสร้าง และพัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การแก้ไขปัญหา เสริมสร้างศักยภาพด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาทพร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมือง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านชุมชนเมือง
2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านความรู้และประสบการณ์ในการบริหารกองทุน
3. ความพร้อมระบบการตรวจสอบ และประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการของกองทุนโดยสมาชิก
4. ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารของกองทุนหมู่บ้านและการพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด

หมวดที่ 1 ว่าด้วย เรื่อง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 จัดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สองรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สามผู้อำนวยการสำนักงานประมาณเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ข้อ 3 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมาย เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ และหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 6 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการโดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่รักษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ.2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 จัดให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจง และฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบหลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินงานหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม

ถูกต้อง

ไม่ถูกต้อง

2. การเลือก (และวันที่เลือก) คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

ถูกต้อง

ไม่ถูกต้อง

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านสะพานหิน

1. จำนวนประชากร	268	คน
2. จำนวนครัวเรือน	61	ครัวเรือน
3. อาชีพของประชากร ประกอบด้วย		
3.1 อาชีพเกษตรกร		
3.2 อาชีพรับจ้าง		
3.3 อาชีพค้าขาย		

4. ผลผลิตของประชากร

4.1 ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่น ๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชน เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การทำประมง อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือโรงงานเอกชนที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน

4.2 การปลูกข้าว

4.3 การปลูกมันสำปะหลัง

4.4 การเลี้ยงสัตว์

4.5 การปลูกอ้อย

4.6 การทำสวน

5. รายได้เฉลี่ยของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ต่อครัวเรือน 20,000.- บาท ต่อปี

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 61 ครัวเรือน

2. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านเสนอชื่อในที่ประชุม รับรองและลงคะแนนด้วยวิธีเปิดเผย ยกมือนับคะแนน ผู้ที่ได้คะแนนเสียงมากเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุนตามลำดับ 1-9 คน ประกอบด้วย ชายกึ่งหนึ่งและหญิงกึ่งหนึ่ง องค์ประชุมครบตาม 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านเป็นไปตามที่กำหนด

3. วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน วันที่ 5 กรกฎาคม 2544

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้านของตนเองแล้วมีความเห็นว่าจำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

6. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการ 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน

ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ ต่อปี (บาท)	ประสบการณ์ ความสามารถ
ประธาน	นายสนั่น ทองอ่อน	53	ม.3	เกษตรกร	50,000	ที่ปรึกษาโครงการ ก.ข.ค.จ.
รองประธาน	นางสังวร เพ็ญโคกกรวด	38	ป.4	เกษตรกร	60,000	กรรมการกลุ่มสตรีแม่บ้าน
เลขานุการ	นายรุ่ง ทูโคกกรวด	27	ป.6	อบต.	50,000	เหรียญกโครงการ ก.ข.ค.จ.
เหรียญก	นายบุญยัง สิบพลกรัง	45	ป.4	เกษตรกร	60,000	ประธานประชาคมหมู่บ้าน
กรรมการ	นายสมใจ สิบพลกรัง	30	ป.6	เกษตรกร	40,000	กรรมการประปาหมู่บ้าน
กรรมการ	นายจิรพงษ์ แก้วมณีโชติ	31	ป.6	เกษตรกร	50,000	กรรมการหมู่บ้าน
กรรมการ	นางสวน เทียนโคกกรวด	38	ป.4	เกษตรกร	65,000	รองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน
กรรมการ	นางสุวรรณา โนนใหม่	32	ป.6	เกษตรกร	40,000	กรรมการประปาหมู่บ้าน
กรรมการ	นางเจียน จงแจ้งกลาง	40	ป.4	เกษตรกร	70,000	กรรมการกลุ่มสตรีแม่บ้าน

ตารางที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา

ตำแหน่ง	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	การ ศึกษา	อาชีพ	รายได้ ต่อปี	ประสบการณ์ ความสามารถ
1. ที่ปรึกษา	นายคมสอน สิบพลกรัง	39	ป.4	ผู้ใหญ่บ้าน	60,000	ประธานโครงการ ก.ข.ค.จ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ	นายโลม ทูโคกกรวด	52	ป.4	เกษตรกร	50,000	กรรมการหมู่บ้าน
3. ที่ปรึกษา	นายจอห์น สิบพลกรัง	50	ป.4	เกษตรกร	50,000	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. ที่ปรึกษา	นายจำลอง โนนใหม่	56	ป.4	อบต.	50,000	สมาชิก อบต.
5. ที่ปรึกษา	นางลัด โนนใหม่	40	ป.4	เกษตรกร	40,000	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านสะพานหิน

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านนี้ มีแล้ว
2. ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ (การเข้าเป็นสมาชิก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก)
 - 2.2 ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.3 ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
 - 2.4 ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน

- 2.5 ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดสรรผลประโยชน์
- 2.6 ข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติและหน้าที่ของคณะกรรมการ
- 2.7 ข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมกรรมการและสมาชิก
3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน

1. จำนวนกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบัน มีจำนวน 3 กลุ่ม
จำแนกเป็น

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	กิจกรรมกลุ่ม	จำนวน สมาชิก (คน)	วันที่ จัดตั้งขึ้น	เงินทุน สะสม (บาท)
1.	โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน	จัดเงินกู้ให้ครอบครัวกู้ ค้ำค่า	52	25/9/2541	280,000
2.	สตรีแม่บ้าน	จัดซื้อปุ๋ยให้สมาชิกกู้ยืม	23	15/6/2540	142,000
3.	กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	จัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ให้สมาชิกกู้ยืม	59	20/5/2541	78,000

2. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน มีสมาชิกแล้ว ประกอบด้วย สมาชิกประเภทบุคคล คือ หัวหน้าครัวเรือน 61 คน
3. จำนวนเงินสมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกับทุนหมู่บ้านและชุมชน ในรูปของการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาค หรือให้เปล่า
4. การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน
หมู่บ้านสะพานหิน เปิดบัญชีเงินฝากกองทุนแล้ว ที่ธนาคารออมสิน สาขาสุรนารี เลขที่บัญชี 06-4311-20-05730-3
5. หมู่บ้านและชุมชนยังไม่มีความร่วมมือ หรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านหรือเครือข่ายนอกหมู่บ้านชุมชน

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน เมื่อได้รับการสนับสนุนเงินวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง มีดังนี้

1.1 จัดเรียงลำดับความยากจน พิจารณาตามโครงการ

1.2 บุคคลที่ได้แล้วต้องต่อลำดับสุดท้าย

2. วิธีการในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง นั้นต้องเรียงลำดับพิจารณาตามลำดับเงินที่สมาชิกสามารถส่งคืนได้แล้วค่อยพิจารณารายต่อไป

3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะให้มีสมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 กิจกรรมที่สามารถให้สมาชิกหมู่บ้านสะพานหินกู้ยืม

ลำดับที่	กิจกรรมที่ให้กู้ยืม	วงเงินกู้ยืมไม่เกิน (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาชำระคืนภายใน (ปี)	ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขสำคัญ
1.	การปลูกพืชหมุนเวียน	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
2.	โครงการทำไร่มันสำปะหลัง	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
3.	โครงการทำไร่อ้อย	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
4.	โครงการเลี้ยงไก่	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
5.	ค้าขาย	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
6.	อู่ซ่อมรถ	50,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
7.	ทำไร่ข้าวโพด	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
8.	โครงการทำไร่เห็ด	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
9.	โครงการเลี้ยงวัว - ควาย	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
10.	อาชีพปลูกผัก	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน
11.	อาชีพอื่น ๆ	20,000	10	1	มีผู้ค้ำประกัน 2 คน

4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ จะพิจารณาจาก

- 1) ตรวจสอบคุณสมบัติสมาชิกความพร้อม
- 2) ตรวจสอบหลักฐานผู้ค้ำประกัน
- 3) อาชีพที่เสนอสมควรจะให้หรือไม่

5. วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้ วิธีดังนี้

- 1) มีการตรวจสอบสมาชิกทุกเดือน
- 2) นัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบโครงการ
- 3) ให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติ

6. วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้ ประกอบด้วย

ผู้ค้ำประกัน 2 คน ทำสัญญา ในกรณีที่ผู้กู้ไม่นำเงินมาส่งคืน

7. วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้น

และดอกเบี้ย เงินกู้คืนตามสัญญา คือ

- 1) ติดตามให้ผู้ค้ำประกัน 2 คน ชดใช้แทน
- 2) ปรับในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 50 สตางค์ต่อวัน
- 3) ยึดทรัพย์สินตามราคาเงินที่กู้ยืม

8. แนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชน
ในหมู่บ้านมีแนวทางดังนี้

- 1) นำเงินดอกเบี้ยร้อยละสิบมาซื้อเครื่องนุ่งห่ม ข้าวสารให้แก่คนชราที่ยากจน
- 2) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจาก อุทกภัย วาดภัย ร้อยละยี่สิบ
- 3) เป็นค่าตอบแทนสมาชิกร้อยละ 3.0
- 4) เป็นเงินฉุกเฉินใช้จ่ายกิจกรรมในหมู่บ้านหรือว่านำไปช่วยเหลือองค์กรต่าง ๆ

9. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน มั่นใจว่าหมู่บ้านนี้มีความพร้อมที่จะรับการ
สนับสนุนเงินจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหินมีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง : ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เลขที่ 79 หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ : เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนบริการเงินกู้ให้กับสมาชิก ส่งเสริมการ
ออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น เงินฝากสัจจะ และเงินรับฝาก รวมไปถึงเพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจ
สมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม

3. แหล่งที่มาของกองทุน : เป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ เงินกู้ยืม ดอกผล
หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน ค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
เงินค่าหุ้น เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มี
เงื่อนไขผูกพัน

4. คุณสมบัติของสมาชิก : เป็นผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสะพานหิน เป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน และเป็นผู้มีนิสัยดีงาม อดทน เสียสละ มีความพร้อม ตลอดจนมีเงินฝากสะสมและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 10 ของหุ้นทั้งหมดในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก : ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนต่อคณะกรรมการกองทุน ได้เดือนละ 1 ครั้ง จะสมัครเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มองค์กรชุมชนก็ได้ จากนั้นคณะกรรมการ กองทุนจะพิจารณาด้วยความเป็นธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก : สมาชิกกองทุนจะพ้นสภาพด้วยสาเหตุตาม ระเบียบกองทุน คือ ตาย ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน วิกจริต หรือ ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ออกโดยที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม จงใจฝ่าฝืน ปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก หรือนำสินทรัพย์กองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ตลอดจนมีคุณสมบัติไม่ตรงกับระเบียบกองทุน

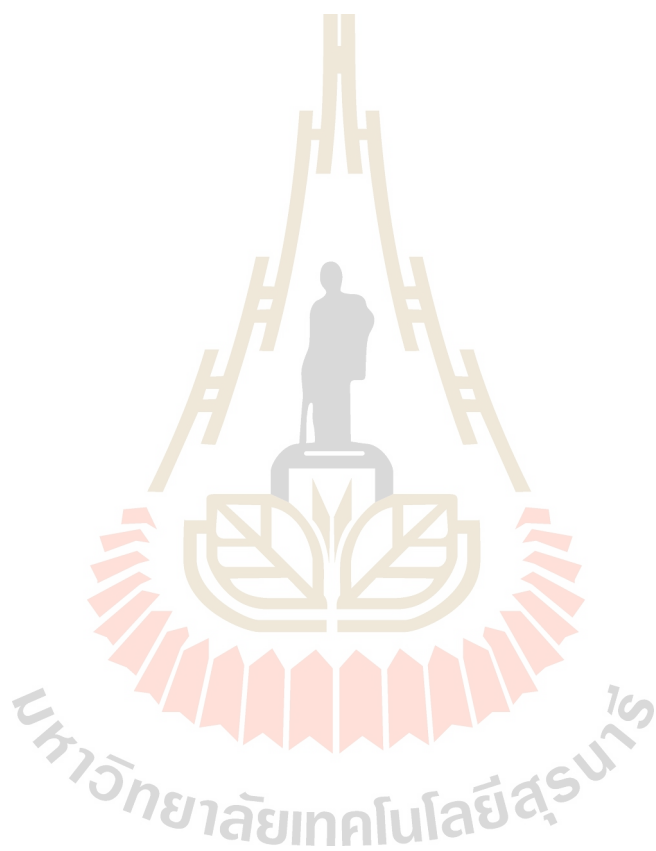
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ที่คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการ กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกยื่นคำขอู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
2. วงเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000.- บาท หรือไม่เกิน 50,000.- บาทในกรณีที่คณะกรรมการ กองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติ, หากเป็นกรณีกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมและ จำเป็น
3. บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืม ตามคำขอกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน พร้อมสำเนารายละเอียดเงื่อนไขการอนุมัติเงินกู้ให้ผู้กู้และธนาคาร รับทราบ
4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะบุคคลหรือทรัพย์สินตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
5. กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราแน่นอนตาม ความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพเศรษฐกิจ สังคมในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยค่าตอบแทนอย่างเปิดเผย
6. การชำระหนี้ให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันทำสัญญา โดยนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคารพร้อมหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ไปมอบให้คณะกรรมการ กองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชี

7. กรณีผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบข้อบังคับกองทุนกำหนด เว้นแต่ได้รับการผ่อนผันการชำระหนี้

8. กรณีผู้กู้นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้ทันที โดยให้คณะกรรมการพิจารณาลงมติเรื่องนี้ให้ผู้กู้พ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลา 30 วันหลังจากวันยกเลิกสัญญาและห้ามสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นเวลา 2 ปี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการนี้ จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของ
คนในชุมชน โดยบัณฑิตผู้ปฏิบัติงานในชุมชนเป็นระยะเวลา 10 เดือน ตั้งแต่ธันวาคม 2544 ถึง
กันยายน 2545 ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสังเกต พูดคุย เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ยืมเงินจากกองทุน นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาเพื่อให้ได้
ข้อมูลเชิงลึก และมองความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
ซึ่งส่งผลดีและผลด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหาและเพื่อมีเนื้อที่ครอบคลุมและชัดเจนขึ้นจึงมีรายละเอียด
วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
3. ตัวชี้วัด บริบทและตัวแปรที่ศึกษา
4. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

4.1 เพื่อทราบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่ามีการ
บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

4.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุ
เป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

4.3 เพื่อการทราบว่าเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากขบวนการทำ
สารนิพนธ์ครั้งนี้

4.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

5. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมิน
โครงการข้อ 1

1. รูปแบบการประเมิน

ในการกำหนดรูปแบบการประเมินและเครื่องมือที่จะใช้การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กรณีหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

ในการประเมินโครงการนี้ได้ใช้ CIPP Model เป็นรูปแบบในการประเมิน โดยจะมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)

เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น

2) การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation)

เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4) การประเมินผลผลิต (Output Evaluation)

เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้และหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ซึ่งการใช้ CIPP Model เป็นรูปแบบในการประเมินนี้ เพราะต้องการให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานทุก ๆ ขั้นตอนนั่นเอง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ดังนี้

1) แบบรายงานการปฏิบัติงานของนักศึกษาสำหรับอาจารย์นิเทศก์ แบ่งออกเป็น 12 หัวข้อ

ตอนที่ 1	แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน (ปร.1)
ตอนที่ 2	แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (ปร.2)
ตอนที่ 3	แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.3)
ตอนที่ 4	แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (ปร.4)
ตอนที่ 5	แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.5)
ตอนที่ 6	แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.6)
ตอนที่ 7	แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน (ปร.7)
ตอนที่ 8	โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (ปร.8)
ตอนที่ 9	แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (ปร.9)
ตอนที่ 10	แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (ปร.10)
ตอนที่ 11	แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี (ปร.11)
ตอนที่ 12	การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (ปร.12)

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิพพ์โมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

P	ย่อมาจาก	Contex	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภูมิที่ 1 ภาพโดยรวมของหน่วยระบบเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- จำนวนผู้กู้ = O_1
- ยอดเงินให้กู้ = O_2
- กองทุนสะสม = O_3
- ชื่อเสียงของชุมชน = O_4
- มีนักศึกษาผ่านงาน = O_5

- P_1 = การคัดเลือกผู้กู้
- P_2 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- P_3 = การรับชำระหนี้
- P_4 = การทำบัญชี
- P_5 = การหาตลาด

- I_1 นโยบายรัฐบาล
- I_2 กองทุน 1 ล้านบาท
- I_3 กรรมการกองทุน
- I_4 การชำระคืนเงินกู้
- I_5 จำนวนผู้สมัครขอผู้
ทุนสะสมของหมู่บ้าน

อาจถือเป็นหน่วยระบบ AA : ทุนสะสมของหมู่บ้าน

ทุนสะสมของหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้แต่ละราย

ปัจจัยนำเข้า (I)

กระบวนการ (P)

ผลผลิต (O)

- เงินทุนที่กู้มาได้ = I_1
- เงินอื่น ๆ = I_2
- สถานที่และวัตถุดิบ = I_3
- เทคนิคการทำงาน = I_4

- P_1 = การทำกิจการดูวิถี
- P_2 = การหาตลาดที่ดี
- P_3 = การหาวัตถุดิบที่ดี
- P_4 = การทำบัญชี
- P_5 = การวิเคราะห์ประเมิน
- P_6 = กิจกรรมอื่น ๆ

- O_1 รายได้เป็นเงิน
- O_2 ผลเป็นสิ่งที่ของ
- O_3 ชื่อเสียงที่ดี
- O_4 ความพอใจ

อาจถือได้ว่าเป็นหน่วยระบบ BB : ทุนสะสมของแต่ละราย

ทุนสะสมของเจ้าของกิจการ

บริบท (C)

จากแผนภูมินี้ แสดงภาพโดยรวมของหน่วยระบบโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิกิจกรรมการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิต ได้แก่ ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือเป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดีส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบชีพพีโมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 1 ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Output Indicator)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Output Indicator)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล แต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล และตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย

วิธีการใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอันได้แก่

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร.ต่าง ๆ
2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและขัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจนดังปรากฏในบทที่ 4

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ และตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง นั้น สภาพป่า, หนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้านและชุมชน หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและชุมชน
2. สภาพปัจจุบัน

3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านและชุมชน
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนี้ จนต้องขายทรัพย์สินเดิม หรือกู้หรือยืมเงิน การตลาดสำหรับผลผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่นหรือชุมชน

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาคาร

5.4 ลักษณะประการที่สะท้อนถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

4. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์นี้ และจะมีตัวแปรใหม่ ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามที่เพิ่มขึ้นของตอนที่ 4 พร้อมกันนี้ จึงแสดงลักษณะของค่าตัวแปรเพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อทราบว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุเป้าหมายเพียงใด

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน - มีบุคคลที่รู้เกี่ยวกับกองทุนมาให้ความรู้ - อื่น ๆ ใน บร.3
3. ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพรายได้ - อื่น ๆ ใน บร.3

4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	- มีการพัฒนาอาชีพ
- มีการสร้างงาน
- มีการสร้างรายได้
- มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
- อื่น ๆ ในรายงาน บร.2(ข้อ 1-12)
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	- จำนวนสมาชิกกองทุน
- จำนวนเงินออมและเงินทุน, ยอดเงินคงเหลือ

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน
- จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน
- มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน
- มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	- มีการประชุมของคณะกรรมการ
- มีการรับสมัครสมาชิก
- มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
- มีการรับเงินฝาก
4. การตัดสินใจเงินกู้	- มีระเบียบการกู้และขอกู้
- มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
- จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
- จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ตำบลบาท
- จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
5. การมีการจัดสรรผลประโยชน์	- มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความเข้าใจในเรื่อง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง
	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง
	- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง	- มีการนำหลักพึ่งพาตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
	- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึงถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมามีมาในอนาคต

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
	- มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง

2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการผู้ดูแลแต่ละคน
- ผู้ดูแลแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง
 - ผู้ดูแลแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
 - ผู้ดูแลแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินกิจการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเอง และมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด
 - สภาพของป่า
 - สภาพของดิน
 - สภาพของหนองน้ำ
 - จำนวนของประชากร
 - อาชีพครั้งแรกของประชากร
 - ถนน
 - ไฟฟ้า
 - ประปา
2. การดำเนินงานทำที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ
 - 2.1 ทุนด้านการเงิน
 - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
 - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
 - 2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ
 - จำนวนและลักษณะของประชากร
 - การประกอบอาชีพ
 - สภาพของที่ดิน
 - 2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี
 - จำนวนวัด
 - การใช้ภาษาพื้นบ้าน
 - มีโบราณสถาน – โบราณวัตถุ

- 2.4 ทูทางปัญญา
- จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
 - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ
 - จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ
 - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของ
ผู้
- 3.1 การเกษตร
- ในแบบ บร. 4 ข้อ 5
- 3.2 คำขาย
- จำนวนผู้คนที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
- 3.3 การบริการในชุมชน
- 3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ
- 3.6 อื่น ๆ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1-1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
มีตั้งจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีปัจจัยกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีเครื่องมือการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน
- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- มีการจำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

1. มีความสามัคคี	- ลักษณะของค่าบนตัวแปรใน บร.2
2. มีความซื่อสัตย์	
3. ยกย่องคนทำความดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	
8. มีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มองค์กร	
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	
11. มีผู้นำที่มีคุณภาพ ยุติธรรม	
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติประชาชนในหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	- สรุปประเด็นต่าง ๆ ตามทัศนคติของประชาชน
1. มีความสามัคคี	ในหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตามแบบ
2. มีความซื่อสัตย์	รายงาน บร.7
3. ยกย่องคนทำความดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	
8. มีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มองค์กร	
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	
11. มีผู้นำที่มีคุณภาพ ยุติธรรม	
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	
5. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการข้อ 1	
1. วิเคราะห์โดยไม่ใช่สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้	
2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การประเมินว่ากองทุนหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้บรรลุเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากน้อยเพียงใด ผู้ประเมินได้ใช้การประเมินเชิงปริมาณ และการประเมินคุณภาพร่วมกัน ในเชิงปริมาณโดยใช้มาตราส่วนประมวลค่า (Rating Scale) จำนวน 3 ระดับ คือ	
3 = หมายถึง บรรลุเป้าหมายระดับมาก	
2 =หมายถึง บรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง	
1 =หมายถึง บรรลุเป้าหมายระดับน้อย	

รายละเอียดประกอบการวิเคราะห์ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง สามารถทราบโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการเกิดกองทุนในชุมชน

ตัวแปร	ค่าตัวแปรเชิงปริมาณ
1) การมีกองทุนหมู่บ้าน	- มีกองทุนอื่น ๆ อยู่ก่อนแล้วและมีกองทุนหมู่บ้าน (3) - มีเฉพาะกองทุนใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้านบาท (2) - ไม่เกิดกองทุนหมู่บ้าน (1)
2) การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	- ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน (3) - ชาวบ้านครึ่งหนึ่งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน (2) - ชาวบ้านส่วนน้อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน (1)
3) ทักษะคนที่มิต่อกองทุนหมู่บ้าน	- ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความยินดีต้องการกองทุน (3) - ชาวบ้านครึ่งหนึ่งมีความยินดีต้องการกองทุน (2) - ชาวบ้านส่วนน้อยมีความยินดีต้องการกองทุน (1)
4) ใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน	- ผู้กู้ส่วนใหญ่นำเงินไปลงทุนสร้างอาชีพสร้างงาน (3) - ผู้กู้ครึ่งหนึ่งนำเงินไปลงทุนสร้างอาชีพสร้างงาน (2) - ผู้กู้ส่วนน้อยนำเงินไปลงทุนสร้างอาชีพสร้างงาน (1)
5) แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	- คณะกรรมการและชาวบ้านร่วมมือกันดูแลกองทุนดีมาก (3) - คณะกรรมการและชาวบ้านร่วมมือกันดูแลกองทุนปานกลาง (2) - คณะกรรมการและชาวบ้านร่วมมือกันดูแลกองทุนน้อย (1)
6) กระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการ	- มีความโปร่งใสเป็นไปตามระเบียบกองทุนทุกข้อ (3) - มีความโปร่งใสเป็นไปตามระเบียบกองทุนส่วนมาก (2) - มีคนบางกลุ่มในหมู่บ้านเท่านั้นเป็นกรรมการกองทุน (1)
7) ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุน	- ผู้กู้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยครบทุกคน (3) - ผู้กู้ส่วนใหญ่คืนเงินต้นและดอกเบี้ย (2) - ผู้กู้เพียงส่วนน้อยคืนเงินต้นและดอกเบี้ย (1)

1.2 ด้านความสามารถในการบริหารกองทุน

ตัวแปร	ค่าตัวแปรเชิงปริมาณ
1) คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารกองทุนชื่อสำคัญทุ่มเทให้กองทุนมาก (3) - คณะกรรมการบริหารกองทุนชื่อสำคัญทุ่มเทให้กองทุนปานกลาง (2) - คณะกรรมการบริหารกองทุนชื่อสำคัญทุ่มเทให้กองทุนน้อย (1)
2) ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกคนร่วมมือกันสร้างระเบียบการบริหารกองทุน (3) - คนส่วนใหญ่ร่วมมือกันสร้างระเบียบการบริหารกองทุน(2) - คนส่วนน้อยเป็นผู้สร้างระเบียบการบริหารกองทุน (1) - มีการประชุมทุกเดือนและการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน (3)
3) การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประชุมเกือบทุกเดือนและการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน (2) - มีการประชุมไม่เป็นประจำทุกเดือนและบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน (1)
4) การตัดสินใจเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - การพิจารณาเงินกู้เป็นไปอย่างเหมาะสมบริสุทธิ์ยุติธรรม (3) - การพิจารณาเงินกู้เหมาะสมยุติธรรมปานกลาง (2) - การพิจารณาเงินกู้ไม่ค่อยเหมาะสมและไม่ยุติธรรม (1)

1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองของ

ชุมชน

ตัวแปร	ค่าตัวแปรเชิงปริมาณ
1) มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - คนส่วนใหญ่ในชุมชนมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (3) - คนบางส่วนในชุมชนมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (2) - คนส่วนน้อยในชุมชนมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (1)
2) มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้มีส่วนใหญ่นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ (3) - ผู้มีส่วนนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ (2) - ผู้มีส่วนน้อยนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ (3)

- 3) มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง - ผู้ส่วนใหญ่มีความรู้-เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง (3)
- ผู้บางส่วนมีความรู้-เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง (2)
 - ผู้ส่วนน้อยมีความรู้-เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง(1)
- 4) มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง - ผู้ส่วนใหญ่มีนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการดำรงชีวิต (3)
- ผู้บางส่วนมีนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการดำรงชีวิต (2)
 - ผู้ส่วนน้อยมีนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการดำรงชีวิต (1)
- 5) มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - ผู้ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (3)
- ผู้บางส่วนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (2)
 - ผู้ส่วนน้อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (1)
- 6) มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - ผู้ส่วนใหญ่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำรงชีวิต (3)
- ผู้บางส่วนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำรงชีวิต (2)
 - ผู้ส่วนน้อยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำรงชีวิต (1)

1.4 การกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

ตัวแปร

- 1) การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม

ค่าตัวแปรเชิงปริมาณ

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนจนประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคนมิใช่รัฐบาลให้ยืม โดย ส่วนใหญ่เข้าใจ (3), บางส่วนเข้าใจ (2), ส่วนน้อยเข้าใจ (1)

- สมาชิกกองทุนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ โดย ส่วนใหญ่เข้าใจ (3), บางส่วนเข้าใจ (2), ส่วนน้อยเข้าใจ (1)
- 2) ภูมิคุ้มกันระดับกิจกรรมของผู้กู้แต่ละคน
 - ผู้กู้แต่ละคนดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง โดย ส่วนใหญ่ทำ (3), บางส่วนทำ (2), ส่วนน้อยทำ (1)
 - ผู้กู้แต่ละคนดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีเป็นอันดับแรก โดย ส่วนใหญ่ทำ (3), บางส่วนทำ (2), ส่วนน้อยทำ (1)
 - ผู้กู้แต่ละคนดำเนินการประกอบอาชีพหรือลงทุนการผลิตเพื่อการบริโภคเองเป็นหลัก หากเหลือจึงขาย โดย ส่วนใหญ่ทำ (3), บางส่วนทำ (2), ส่วนน้อยทำ (1)
- 3) เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน
 - การเกิดกองทุนหมู่บ้านขึ้นมีการกู้เงินไปลงทุนสร้างงานจับจ่ายใช้สอยในชุมชน ทำให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนดีขึ้น มีการซื้อขายกันมากขึ้น มีงานมีรายได้เพิ่มเติม โดยดีขึ้นชัดเจน (3), ดีขึ้นบ้าง (2), เท่าเดิม (1)

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวแปร

ค่าตัวแปรเชิงปริมาณ

- 1) ชุมชนมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง
 - หลังจากเกิดกองทุนหมู่บ้านขึ้นในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความรักสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยชุมชน มีความเข้มแข็งมาก (3), ปานกลาง (2), น้อย (1)

การรวบรวมคะแนนในแต่ละด้าน เป็นการประเมินโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตำบลสะพานหิน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มากน้อยเพียงใด นั้น ในการประเมินเชิงปริมาณ ผู้ประเมินจะนำผลการให้คะแนนมาตราส่วน ประมวลค่าในข้อย่อย ๆ ของแต่ละด้านมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อของแต่ละด้านเพื่อหาค่าเฉลี่ยด้านต่าง ๆ เช่น

1.1 ด้านการเกิดกองทุนขึ้นในชุมชน

$$X = \frac{2 + 3 + 2 + 3 + 2 + 2 + 1}{7}$$

1.2 ด้านความสามารถในการบริหารกองทุนชุมชน

$$X = \frac{3 + 3 + 3}{4}$$

1.3 ด้านการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน

$$X = \frac{3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 2}{6}$$

1.4 ด้านการกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

$$X = \frac{3}{3}$$

1.5 ด้านการมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชน

$$X = \frac{3}{3}$$

5. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการข้อ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตัดสินว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านได้บรรลุวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใดในแต่ละด้าน รวม 5 ด้านนั้น ผู้ประเมินจะใช้ค่าเฉลี่ยแต่ละด้านดังกล่าวเปรียบเทียบกับเกณฑ์

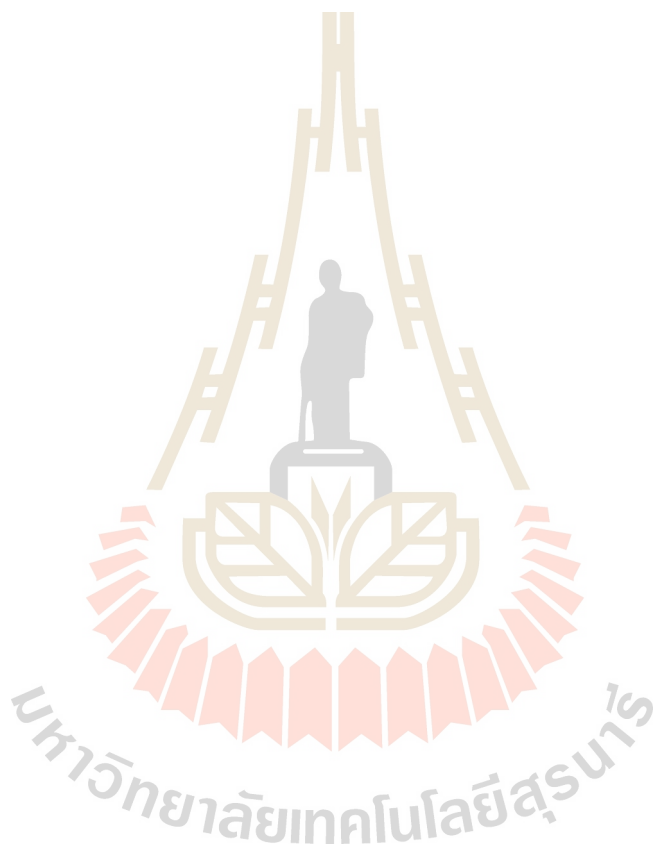
วิธีการตั้งเกณฑ์เริ่มจากนับจำนวนระดับที่ใช้ในการประเมินตัดสินคุณค่า ซึ่งในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินจะใช้ 3 ระดับ คือบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับมาก บรรลุวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง และบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับน้อยซึ่งโอกาสเป็นไปได้ของตัวเลขการประเมินในแต่ละข้อย่อยจะอยู่ที่ 1, 2 และ 3 โดยค่าคะแนนรวมในแต่ละข้อจะมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 3.00 คะแนน แบ่งเป็น 2 ช่วงใหญ่จะได้ช่วง จาก 1.00 – 2.00 และ 2.01 – 3.00 เมื่อแบ่งเป็น 3 ระดับเท่า ๆ กันจะได้ระดับละ = 0.63 จึงแบ่งเป็น 3 ระดับได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.63 ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ด้านนั้นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.64 – 2.27 ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ด้านนั้นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.28 – 3.00 ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ด้านนั้นในระดับมาก

ดังนั้นค่าคะแนนเฉลี่ยเชิงปริมาณที่ได้ในแต่ละด้านจึงสามารถนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย หรือตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการข้อ 1 ได้ พร้อมกับการอธิบายเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพอีกด้วย

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์ในบทที่ 4 นี้ ผู้ประเมินจะนำเสนอผลการประเมิน โครงการตามรายละเอียดต่อไป

1. ผลการประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อมของชุมชน
2. ผลการศึกษากรณีตัวอย่างผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่นำยกย่อง
3. ผลการประเมินการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8
 - 3.1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านขึ้นในชุมชน
 - 3.2 ความสามารถในการบริหารกองทุนของชุมชน
 - 3.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง
 - 3.4 การกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมในชุมชน
 - 3.5 ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน
4. ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
 5. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นในชุมชน
 6. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

1. ผลการประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อมของชุมชน

ในการประเมินบริบทชุมชน ผู้วิจัยจะเรียบเรียงใน 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

เมื่อศึกษาข้อมูลจากหลักฐานที่เป็นบุคคล โดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยรวมแล้วได้ข้อสรุปเกี่ยวกับประวัติของหมู่บ้านนี้ คือ เป็นหมู่บ้านที่เกิดจากการอพยพมาจากอีกหมู่บ้านหนึ่ง นั่นคือ “หมู่บ้านมาบเอื้อง” ต.สุรนารี อ.เมือง จ.นครราชสีมา ซึ่งกลุ่มคนที่อพยพมาตั้งเป็นหมู่บ้านสะพานหินนี้คือ ครอบครัวของ นายพล สิบพลกรัง สาเหตุของการที่ต้องอพยพมาจากหมู่บ้านอื่น ก็คือ ไม่มีน้ำใช้ในพื้นทีนั้น ทำให้ชาวบ้านซึ่งต้องทำอาชีพการเกษตร ไม่สามารถอยู่ได้เพราะขาดปัจจัยที่เอื้อต่อการทำกิน และหลังจากที่มีการก่อตั้งหมู่บ้านนี้ขึ้น ชาวบ้านก็ต่างเน้นที่อาชีพการเกษตรเป็นหลักเนื่องจากลักษณะพื้นที่นี้อุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันหมู่บ้านสะพานหินมีจำนวนครัวเรือน 61 ครัวเรือน

1.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.1 ลักษณะประชากร

บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 มีจำนวนประชากร ทั้งสิ้น 268 คนเป็นชาย ร้อยละ 51 และเป็นหญิงร้อยละ 49 คน กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18-50 ปี การศึกษาของ ประชากรส่วนมากอยู่ในระดับที่ต่ำ ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดยมากอยู่ที่ 21-50 ไร่ ต่อครอบครัว อาชีพส่วนใหญ่ของราษฎร คือ ทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 43 ของจำนวนครอบครัวทั้งสิ้น ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน		ร้อยละ
	คน	ครัวเรือน	
1. เพศ			
- ชาย	137	-	51
- หญิง	131	-	49
2. อายุ			
1 วัน - 3 ปีเต็ม	15	-	6
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	14	-	5
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	22	-	8
12 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	50	-	19
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	131	-	49
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	21	-	8
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	15	-	5
3. จบการศึกษา			
- ปริญญาบัณฑิต (ปริญญาตรี)	10	-	4
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	4	-	1
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	3	-	1
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	20	-	7
- มัธยมศึกษาตอนต้น	40	-	14
- ภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1-6)	1	-	52
- จบประถมศึกษาปีที่ 4	31	-	11
- ไม่จบการศึกษา	20	-	7

ลักษณะของประชากร	จำนวน		ร้อยละ
	คน	ครัวเรือน	
4. ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง			
1 - 5 ไร่	-	7	11
6 - 10 ไร่	-	8	13
11 - 12 ไร่	-	8	13
21 - 50 ไร่	-	23	38
50 ไร่ขึ้นไป	-	15	25
5. การประกอบอาชีพ			
- ทำนา	-	10	16
- ทำไร่	-	30	49
- ค้าขาย	-	5	8
- รับจ้าง	-	11	18
- รับราชการ	-	5	8
6. คนพิการ	1	-	0.37
7. ที่ดินยังไม่ได้ออกเอกสารสิทธิ์	-	54	89

1.2.2 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำของหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ได้แก่ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล และหนองน้ำ เนื่องจากอดีตไม่มีระบบน้ำประปา ประชาชนจึงนิยมขุดบ่อน้ำตื้นเพื่อการอุปโภคเป็นส่วนใหญ่ หรือขุดสระตามไร่นา เพื่อกักเก็บน้ำไว้สำหรับการเพาะปลูก รวมทั้งจัดสร้างบ่อน้ำบาดาล โดยรัฐ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำ โดยมีห้วย หนอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นแหล่งเสริมอีกทางหนึ่ง แหล่งน้ำดังกล่าวมาแล้ว ร้อยละ 80 มีน้ำใช้ตลอดปี ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 6 แหล่งน้ำภายในหมู่บ้านสะพานหิน

แหล่งน้ำ	การใช้น้ำ	
	ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
1. บ่อน้ำตื้น	✓	-
2. บ่อน้ำบาดาล	✓	-
3. หนองน้ำ	✓	-

1.3 ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

1.3.1 บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,154 ไร่ แบ่งเป็น

- ที่นาดำ จำนวน 200 ไร่
- ที่ทำสวน จำนวน 20 ไร่
- ที่ทำไร่ จำนวน 934 ไร่

1.3.2 มีผลผลิตด้านทำนาทั้งหมู่บ้าน ปีละ 5 เกวียน เก็บไว้รับประทาน
จำนวน 5 เกวียน

1.3.3 หักหมู่บ้าน ซ้อปุ๋ยเคมีปีละ 800 กระสอบ ใช้ปุ๋ยคอก 500 กระสอบ

1.3.4 อาชีพทางการเกษตรภายในหมู่บ้าน

- ทำสวน จำนวน 1 ครัวเรือน
- ทำไร่ จำนวน 30 ครัวเรือน
- เลี้ยงสัตว์ จำนวน 17 ครัวเรือน
- ทำนา จำนวน 10 ครัวเรือน

1.3.5 ราษฎรในหมู่บ้านออกไปขายแรงงานต่างถิ่น จำนวน 3 ครัวเรือน
จำนวน 10 คน มีรายได้ที่ไม่ทราบแน่นอน

1.3.6 รายได้ของประชากรในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครัวเรือนโดยสรุปทั้งหมด

1,000	-	5,000	บาท	มี	-	ครอบครัว
5,000	-	10,000	บาท	มี	-	ครอบครัว
10,001	-	20,000	บาท	มี	-	ครอบครัว
20,001	-	30,000	บาท	มี	-	ครอบครัว
30,001	-	50,000	บาท	มี	61	ครอบครัว
50,001	-	100,000	บาท	มี	-	ครอบครัว

1.4 ด้านวัฒนธรรม

บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง มีพระจำวัด 2 รูป ส่วนด้านภาษา
พื้นเมือง จะใช้ภาษาโคราช

1.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

- 1.5.1 ลักษณะบางประการด้านอาชีพและด้านเศรษฐกิจ
อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เช่น ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ทำนา
- 1.5.2 วัฒนธรรมด้านประเพณีที่เด่น ๆ
วันออกพรรษา วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันสิ้นปีใหม่
- 1.5.3 ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านบวก
- การรวมกลุ่มของประชาชน ในหมู่บ้าน
 - ผู้นำด้านศาสนา เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน
 - มีความรักใคร่กัน
- 1.5.4 ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง
- เห็นผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
 - การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ของสมาชิกในชุมชน
 - ประชาชนว่างงาน พอประชาชนว่างงานเกิดขึ้น ปัญหาอื่น ๆ ก็ตาม

มา เช่น ปัญหาเสพติด ปัญหาการพนัน

2. ผลการศึกษากรณีตัวอย่างผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่นำยกย่อง

กรณีตัวอย่างผู้กู้เงินของกองทุนหมู่บ้านที่นำยกย่อง คือ นางทองศรี สิบพลกรัง อาชีพเกษตรกร ยืมเงินกองทุน 20,000 บาท ได้นำเงินไปลงทุนทำการปลูกมันสำปะหลัง มีความสำเร็จสูงพอสมควร คือ มีกำไรถึง 2 เท่าตัว ลงทุนไป 20,000 บาท ก็ได้ผลกำไรตอบแทนถึง 40,000 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน ๆ ละ 500 บาท ทำให้ฐานะทางครอบครัวดีขึ้น

3. ผลการประเมินการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8

3.1 ด้านการเกิดกองทุนในชุมชน

ผลการประเมินด้านการเกิดกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 พบว่า บรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมด้านนี้เท่ากับ 2.14 ซึ่งนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้ประเมินตั้งไว้ในบทที่ 3 จะอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ๆ ทั้ง 7 องค์ประกอบ พบว่า ส่วนใหญ่บรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 7 ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการเกิดกองทุน

องค์ประกอบ ที่	ตัวแปร	บรรลุเป้าหมายระดับ		
		มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1.	การมีกองทุนหมู่บ้าน	-	✓	-
2.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	✓	-	-
3.	ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน	-	✓	-
4.	การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของกองทุน	-	✓	-
5.	แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	✓	-	✓
6.	กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน	-	-	-
7.	ขอดเงินในปัจจุบันและการส่งคืนหนี้ของกองทุน	-	✓	-
รวมคะแนน		15		
ค่าเฉลี่ย (X)		2.14		

จากตาราง ผลการประเมินบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านด้านการเกิดกองทุนหมู่บ้าน สะพานหิน หมู่ที่ 8 สามารถนำไปลงทุนพัฒนาอาชีพ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

3.2 ความสามารถในการบริหารกองทุนของชุมชน

ผลการประเมินด้านความสามารถในการบริหารกองทุนของบ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 บรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยภาพรวม ด้านนี้เท่ากับ 3.00 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้ประเมินตั้งไว้ในบทที่ 3 จะอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ๆ ทั้ง 21 องค์ประกอบพบว่าส่วนใหญ่บรรลุเป้าหมาย ในองค์ประกอบมาก ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 8 ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านความสามารถในการบริหารกองทุน

องค์ประกอบ ที่	ตัวแปร	บรรลุเป้าหมายระดับ		
		มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1.	คณะกรรมการกองทุน	✓	-	-
2.	ระเบียบการบริหารกองทุน	✓	-	-
3.	การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุน	✓	-	-
4.	การตัดสินใจ	✓	-	-
รวมคะแนน		12		
ค่าเฉลี่ย (X)		3.00		

จากตาราง ความสามารถในการบริหารกองทุนของชุมชนบ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี อันประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 4 ด้าน คือ คณะกรรมการบริหารกองทุน มีทั้งหมด 9 คน ชาย 5 คน หญิง 4 คน มีการคัดเลือกโดยสมาชิกของกองทุน ระเบียบการบริหารกองทุนมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อร่วมกันร่างระเบียบกองทุน การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารอยู่ในระดับดีมาก มีการเปิดรับสมัครสมาชิกอย่างโปร่งใส การตัดสินใจจากการประเมินอยู่ในระดับดี เนื่องจากการดำเนินงานไม่ตามขั้นตอนของระเบียบทุกประการ ผู้ทุกระดับมีความพอใจในระดับหนึ่ง ไม่มีความขัดแย้ง

3.3 ด้านการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน

ผลการประเมินด้านการเรียนรู้ เพื่อการพึ่งตนเองของชุมชนของหมู่บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 พบว่าบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อยู่ในระดับดีโดยค่าเฉลี่ยภาพรวมด้านนี้เท่ากับ 2.83 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ประเมินตั้งไว้ในบทที่ 3 จะอยู่ในระดับดีมาก โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ๆ ทั้ง 6 องค์ประกอบพบว่า ส่วนใหญ่บรรลุเป้าหมายในระดับที่ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 9 ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการเรียนรู้พึ่งตนเองของชุมชน

องค์ประกอบ ที่	ตัวแปร	บรรลุเป้าหมายระดับ		
		มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1.	มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	✓	-	-
2.	มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	-	✓	-
3.	มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งพาตนเอง	✓	-	-
4.	มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งพาตนเอง	✓	-	-
5.	มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	-	-
6.	มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	-	✓	-
รวมคะแนน		17		
ค่าเฉลี่ย (X)		2.83		

บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาก เนื่องจากหน่วยงานของรัฐได้จัดฝึกอบรมเป็นประจำ แต่การนำไปปฏิบัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงยังอยู่ในระดับปานกลาง ราษฎรมีความเข้าใจในการพึ่งตนเองเสมอ ชุมชนมีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาอยู่ในระดับดีมาก และการนำมาปฏิบัติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับดีมาก

3.4 ด้านการกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมชุมชน

ผลการประเมินด้านการกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมในชุมชนของหมู่บ้านสะพานหินหมู่ที่ 8 พบว่าบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมด้านนี้เท่ากับ 2.66 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้ประเมินตั้งไว้ในบทที่ 3 จะอยู่ในระดับดีมาก โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่าส่วนใหญ่บรรลุเป้าหมายดีมาก ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 10 ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ
และสังคม

องค์ประกอบ ที่	ตัวแปร	บรรลุเป้าหมายระดับ		
		มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1.	การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุน โดยรวม	✓	-	-
2.	ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	✓	-	-
3.	เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน	-	✓	-
รวมคะแนน		8		
ค่าเฉลี่ย (X)		2.66		

จากตาราง ผลการประเมินบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านด้านกระตุ้นหรือสร้าง
ภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีการกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกัน
ระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคนดีมาก ส่วนด้านการเกิดเศรษฐกิจในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

3.5 ด้านการมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ผลการประเมินด้านการมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น บ้านสะพานหิน
หมู่ที่ 8 พบว่าบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในระดับดี โดยค่าเฉลี่ย
ภาพรวมด้านนี้เท่ากับ 2.42 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินตั้งไว้ในบทที่ 3 จะอยู่ใน
ระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ๆ ทั้ง 7 องค์ประกอบ พบว่าส่วนใหญ่
บรรลุเป้าหมายในระดับปานกลางดังตาราง

ตารางที่ 11 ตัวแปรที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายด้านศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

องค์ประกอบ ที่	ตัวแปร	บรรลุเป้าหมายระดับ		
		มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1.	ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด	✓	-	-
2.	การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ	✓	-	-
3.	ทุนด้านการเงิน	✓	-	-
4.	ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ	✓	-	-
5.	ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	✓	-	-
6.	ทุนทางปัญญา	✓	-	-
รวมคะแนน		18		
ค่าเฉลี่ย (X)		2.57		

จากตาราง ผลการประเมินการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น สรุปได้ว่าทุกตัวแปรมีการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยระดับคะแนนมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศักยภาพเดิมของบริบท การดำเนินงานเท่าเทียม ทุนด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน ทรัพยากร วัฒนธรรมประเพณี ทุนปัญญา

4. ปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

4.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริม สนับสนุนให้กองทุนบรรลุเป้าหมาย ได้แก่

4.1.1 การบริหารจัดการ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน มีความโปร่งใสในการบริหารกองทุน 1,000,000 บาท มีระบบการจัดทำบัญชีและเปิดโอกาส ให้สมาชิกได้รับข้อมูลข่าวสาร

4.1.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้แล้วไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

4.1.3 เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน

4.1.4 การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกหมู่บ้านสะพานหิน ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการลดปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านสะพานหินได้

4.2 ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางให้กองทุนไม่บรรลุเป้าหมาย ได้แก่

- 4.2.1 ระยะเวลาในการคืนเงินสั้นเกินไป บางคนยังไม่ได้ผลกำไรเท่าที่ควร
- 4.2.2 สมาชิกกองทุนยังขาดการเรียนรู้ของการบริหาร การผลิตและการตลาด

5. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้กันในชุมชน

จากการจัดเวทีชาวบ้านระดับตำบล และการเฝ้าสังเกตติดตามกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 พบว่าเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างประชาชน คือ มีเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ องค์กรประกอบอาชีพ

6. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

6.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีในระดับดี สังเกตจากงานบุญหรือการทำความสะดวก ถนนหนทาง ชาวบ้านจะมีความพร้อมเพรียง และพร้อมใจที่จะทำและสามารถทำได้สำเร็จโดยเร็ว มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับสมาชิกในชุมชน มีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้นำที่ดี สมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากันอย่างอบอุ่น ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สังเกตจากการประชุมที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง จะไม่มีการซื้อเสียง โดยให้สมาชิกในชุมชนตัดสินใจว่าจะเลือกใคร ผู้นำของชุมชนใส่ใจสมาชิกและมีความเป็นกลางในชุมชน สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดี

6.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนของประชาชนในท้องถิ่น

คนในท้องถิ่นมีความสามัคคีกันดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำในชุมชนปกครองสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรม สมาชิกในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กร เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่ม อสม. กลุ่มต่อต้านยาเสพติด ในชุมชนรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในชุมชนให้ความสำคัญกับวัด โรงเรียน สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันแยกแยะเครือญาติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากปัญหาที่ประเทศไทยได้เผชิญอยู่ในปัจจุบันทำให้หน่วยงานทางราชการและภาคเอกชน โดยเฉพาะภาครัฐบาลนั้น ได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศ ในระดับรากหญ้าที่เป็นหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้น เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 โดยการนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้มีการแถลงนโยบายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งนโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่เร่งด่วน โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท ให้กับหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งสิ้น 74,881 กองทุน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน คือ

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนสามารถนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของคน
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาส่งเสริมศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ดังนั้น เพื่อให้โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายจึงได้จัดให้มีโครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านขึ้น โดยได้มีการรับสมัครผู้ที่เรียนจบในระดับปริญญาตรีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการการเงินกองทุน ซึ่งมีจำนวนบัณฑิตที่เข้ามาช่วยในโครงการนี้ทั่วประเทศทั้งสิ้น 74,881 คน รวมเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการทั้งสิ้นเป็นเงิน 5,077,119,790 บาท

ซึ่งในการพิจารณาประเมินโครงการในครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้ใช้วิธีการประเมินโครงการและวิธีเก็บข้อมูลทางความคิดในเชิงระบบ (System) หรือที่เรียกว่า ซิปป์โมเดล (CIPP Model) โดยใช้ข้อมูลที่ได้มานั้นจะมาจากประชากรในหมู่บ้านแต่จำนวนประชากรมีเป็นจำนวนมาก ผู้ทำวิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้นำชุมชน กลุ่มผู้กู้เงินกองทุนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น และผู้วิจัยได้ศึกษาภาพรวมของเงินกองทุน 1 ล้านบาท พบว่า กองทุนเงิน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินลงมาให้กับหมู่บ้าน สะพานหินนั้น ได้รับการโอนเงินเข้าบัญชีเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2544 หมายเลขบัญชี คือ 06-4311-20-057830-3 โดยทางประธานกองทุนหมู่บ้านได้รับประกาศรับสมัครสมาชิกกองทุนโดยมีผู้สมัครทั้งสิ้นจำนวน 61 คน มีผู้สมัครขอกู้เงินกองทุน จำนวน 46 คน และมียอดเงินที่ให้กู้รวม 822,500 บาท เหลือเงินกู้เพียง 177,500 บาท โดยผู้กู้เงินกองทุนได้ทำสัญญาเป็นปีต่อปี ซึ่งผู้กู้เงินกองทุนนำไปประกอบอาชีพดังต่อไปนี้

- อาชีพเลี้ยงสัตว์ มีผู้กู้จำนวน 9 คน
- อาชีพค้าขาย มีผู้กู้จำนวน 6 คน
- อาชีพเกษตรกรรม มีผู้กู้จำนวน 28 คน
- อาชีพการบริการ มีผู้กู้จำนวน 3 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการจัดตั้งกองทุนชาวบ้านขึ้นมา ทำให้มีการรวมตัวกัน เกิดการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เมื่อก่อนชาวบ้านจะมีการประกอบอาชีพตัวใครตัวมัน ไม่ค่อยมีเวลายามว่างคุยกัน อย่างนี้ ต่างคนก็ต่างไปทำงาน ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านได้พบเจอกันบ่อยขึ้นเนื่องจากมีการนัดประชุมมากขึ้น มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีการปรึกษาหารือกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันวางแผนในการบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีความคิดที่จะกล้าแสดงออกในสิ่งที่ดีและในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านเพื่อให้หมู่บ้านเกิดความเข้มแข็ง

ปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริม สนับสนุนให้กองทุนบรรลุเป้าหมาย ได้แก่

- การบริหารจัดการ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน มีความโปร่งใสในการบริหารกองทุน 1,000,000 บาท มีระบบการจัดทำบัญชีและเปิดโอกาส ให้สมาชิกได้รับข้อมูลข่าวสาร
- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้แล้วไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น
- เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในด้านการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านสะพานหิน
- การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกหมู่บ้านสะพานหิน ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการลดปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้านสะพานหินได้

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางให้กองทุนไม่บรรลุเป้าหมาย ได้แก่

- ระยะเวลาในการคืนเงินสั้นเกินไป บางคนยังไม่ได้ผลกำไรเท่าที่ควร
- สมาชิกกองทุนยังขาดการเรียนรู้ของการบริหาร การผลิตและการตลาด

2. ข้อเสนอแนะ

1. ให้ทางหน่วยงานราชการมีการตรวจสอบเงินกองทุนหมู่บ้านสะพานหินว่ามีการดำเนินงานไปถึงไหน
2. มีการจัดทำเอกสาร ให้เป็นระเบียบ และวิธีการจัดการเงินกองทุนในแต่ละปี ของหมู่บ้านสะพานหิน
3. มีการติดตามผลการบริหารงานของคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านให้มีความต่อเนื่อง
4. ควรมีการระบุน้ำที่ในการบริหารเงินกองทุนให้ชัดเจน
5. ให้ชาวบ้านมีการประเมินผลการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนปีละ 1 ครั้ง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและ อำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี.

.2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

.2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ์. 2543. การวิจัย การวัดและประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

สมหวัง พิพิธยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวมนบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.